

NYEWE YA LIFMAN: LEKGOTLA LE PHAHAMENG LA BOIPILETSO LE DIHA KAHLOLO E DUMELLANANG LE SARS

Pretoria, Sontaha wa la 1 Tihakubele 2020 – Khomeshenara ya Ditshebeletso tsa Lekgetho tsa Afrika Borwa (SARS) Edward Kieswetter o ananetse kahlolo ya Lekgotla le Phahameng la Boipiletso (SCA) ya ho qhelela ka thoko kopo ya rakgwebo Mong. Mark Roy Lifman ya ho ipiletsa le hore ditjeo tsa nyewe ena di leshwe ke yena.

Bekeng e fetileng SCA e ahlotse hore Mong. Lifman ha a na kgonahalo e ntle ya ho atleha boitekong ba hae ba ho thibela SARS hore e hape thepa ya hae tefong ya sekoloto sa lekgetho sa bokaalo ba R352-million, ho sa akaretswa le tswala.

Ka Phuptjane 2019 Moahlodi wa Lekgotla le Phahameng la Kapa Bophirima Elizabeth Baartman le yena o ile a qhelela ka thoko kopo ya Mong. Lifman e neng e batla taelo e tlang ho emisa hore thepa tsena tsa hae di rekiswe fantising ka sepheo sa ho fumana tjehelete e tlang ho lefa sekoloto sa hae sa lekgetho.

O ile a fumana hore dingongoreho tsa hae tseo a di hlahisitseng mabapi le dihlahlobo tsa SARS di faetswe "ka mora nako le ka tsela e nkang monyetla". Mong. Lifman o ile a nto leba ho SCA.

Ho ya ka Khomeshenara Kieswetter, ntwana ena ya moraorao tjena ya molao e nkileng nako e telele, e boela e le bopaki ba hore SARS e sebetsa ka thata ho boela e fumana hape bokgoni bo ileng ba lahleha ka dilemo tsa ho feta ba ho shebana le balefalekgetho ba qobang boitlamo ba bona ba lekgetho ka ho sebedisa mokgwatshebetso wa molao ka tsela e fosahetseng.

Kahlolo ya moraorao tjena ya SCA e tla hanghang ka mora hore SARS e hlole nyewe e tshwanang nakong eo SCA e neng e diha kahlolo kgahlano le Mong. Gary van der Merwe ntweng ya dilemo tse 10 e neng e le mabapi le sekoloto sa hae sa lekgetho.

“Ke batla ho ipiletsa ho balefalekgetho le bahwebi bohle hore ba phethe boitlamo ba bona ba molao ka ho lefa karolo tsa bona tse loketseng tsa lekgetho. SARS e ikemiseditse ho le thusa hore le ikobele boitlamo ba lona le ho kgothaletsa tlwaelo ya ho lefa lekgetho le dikgafa tsa bolaodi ba meedi ka boithaopo.

“Ke feela ka boikobelo ba boithaopo le makgetho a mang a amehang a bokellwang ke SARS moo naha ya rona e tla kgonang ho fana ka ditshebeletso tsa motheo ho bafumanehi, ka tsela ya ditsiane tsa thekolohelo, thuto ya motheo, phumantsho ya matlo, kalafo mmoho le tse ding tse molemong wa setjhaba.

“Le ha ho le jwalo, ke batla ho lemosa bao ba batlang ho dula ba sa ikobele tefo ya lekgetho ka ditsela dife kapa dife hore SARS e ke ke ya phomola ho fihlela re boela re fumana se lokelang ho kena mokotleng wa naha,” ho rialo Mong. Kieswetter.

O ekeditse ka hore ho na le mokgwa o hloabaesang o ntseng o ja setsi hara beng ba mesebetsi wa ho hula lekgetho meputsong ya basebetsi ba bona ka tsela ya Lekgetho la Lefa ha o ntse o fumana moputso (PAYE) empa ba hlolehe ho fetisetsa tjehelete ena ho SARS.

“Taba ena ya ho se ikobele tefo ya PAYE ke hlobaboroko mme SARS e ikemiseditse ho nka mehato kaofela ho e fedisa. Re tla etsa se tshwanang le mefuteng e meng yohle ya ho se ikobele tefo ya

lekgetho ho tswa ho balefalekgetho le bahwebi, ho sa natswe hore ke ditheo tsa setjhaba, dikhampani tsa praevete kapa batho ka bomong ba bona,” ho rialo Mong. Kieswetter.